

# Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részére évi 4 korona. Előfizetőknek: Egész évre 4 korona; félévre 2 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Deák F.-u. 2. sz., reclamatiók, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rác Mihály egyf. pénztárnokhoz Kolozsvár, Bocskay-tér intézendők

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyz. cm.) 20 k., féloldal 10 k., negyed oldal 5 korona. Egyesületi tagok és fél éves hirdetőknél 10%-al, egész éves hirdetőknél 15%-al olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. — Apróhirdetés szavonként 5 fillér. — Cikkjeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes megjelölésével van megengedve.

A KEZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felelős szerkesztő: **Dr. Ványolós Miklós.**

## Egyesületi élet.

### Az igazgató-választmány évi jelentése.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Ha voltak egyesületünknek küzdelmes napjai, ha volt egyesületünk megpróbáltatásoknak kitéve, úgy elmondhatjuk, hogy az elmúlt 1912. év. egyesületi életünknek 32-ik éve az eddigi évek küzdelmeit, mozgalmait és megpróbáltatásait jóval felül haladta. Munkában és sikerekben szép dicsőséges esztendő volt, mely egyesületi életünk jövőjére kiható nagyjelentőségű horderővel bír, mennyiben a rendezett kongresszus és kiállítás sikerétől tették irányadó körök az egyesülettel szemben tanusítandó eljárásukat függővé.

Az a gondolat, hogy az 1907. évi pécsi országos méhészeti kongresszuson történt meghívás folytán nekünk kellett az eddigieket minden tekintetben felülmuló V-ik országos méhészeti kongresszust és kiállítást rendezni, 5

év óta foglalkoztatta egyesületünk vezetőségét. A gondolat azonban csak az elmúlt évben ölthetett testet. Testet öltött megtestesült a gondolat abban a fényben, pompában s minden ízében, szaktudásra nagy körültekintésre mutató országos méhészeti kongresszus és kiállítás rendezésében, melyet egyesületünk augusztus havában rendezett sokaknak öröme és meglegedésére. Ki volt mondva, hogy a kongresszus és kiállítás sikerétől függ egyesületünk jövője. Sok nehézséggel s megpróbáltatással kellett megküzdenünk, sok akadályt kellett legyőzzünk, hogy célt érjünk. De hála legyen az Istennek legyőztük az akadályokat kitartó s mondhatjuk egyesek részéről emberfeletti munkával úgy az egyesek mint az egyesület kötelezettségének eleget téve az egyesület zászlóját diadalra vittük s kitűztük, most már ama erős vár ormára, melyről egyesületünk büszkén tekinthet vissza 32 éves múltjára s bizalommal nézhet irányító tekintettel a mindnyájunk előtt még ismeretlen jövőbe. Nem célom tisztelt közgyűlés a kongresszus és kiállítást itt leírni, hiszen az a Méhészeti Közlönyben részletesen, kimerítően le volt írva. A lázas és izgalmas munka már a kora tavasszal megkezdődött s fokozatosan erősödött s augusztus havában tetőpontjára hágva csak októberben, az oklevelek és érmek ekspanziójával fejeződött be. A munkából minden érdeklődő az ötlet megillető részt kivette. Köszönettel és hálával tartozunk elsősorban a földművelésügyi miniszter ur önméltóságának, aki szent ügyünk célját ismerve törekvésünket nemcsak anyagi és erkölcsi támogatásban részesítette, hanem kiküldöttei által részt kívánt venni a munkában cselekvőleg is. Fogadják hálás köszönetünket ezen kiküldöttek u. m. Krenedits Ferenc miniszteri titkár, Valló Árpád és Donáth Aladár méhészeti szaktanár urak, kik odaadó lelkes munkájokkal minket segítettek s kik a méhészet ügyét hazánkban a közel jövőben is hivatva vannak irányítani s nekünk jó példát mutatni. Köszönettel tartozunk egyesületünk mindazon tagjainak, kik a rendezésben vagy kiállításon aktív részt vettek és azoknak, kik anyagilag és erkölcsileg támogatták úgy a közelben, mint a távolban.

És ezzel zárjuk le itt is a kongresszus és kiállítás ügyét s az a tudat, hogy a mit magunkra vállaltunk, annak meg is feleltünk s hogy felsőbb helyről is elismerték azt, hogy a kongresszus és kiállítás az eddig rendezett kiállításokat minden tekintetben felül haladta, lelkesítse, s buzdítsa, jö-

vőre is egyesületünk minden egyes tagját, a méhészet s egyesület iránti szeretetre s fokozottabb munkálkodásra.

De lássuk, hogy ezenkívül még mit is csináltunk az elmúlt évben.

Az egyesület telepén lévő rozoga méhszint és pavilont már kora tavasszal jó állapotba hoztuk. A jó állapotba hozatal annyiból állott, hogy a méhszint földig lebontattuk, a földből kiemelve egészen újból építettük. A pavilont megfedettük s újból festettük.

A telepek a pavillon felőli lejtős oldalát nagy földmunkával lépcsőzetesen levágtuk s oda ducokat helyeztünk el. Mindezek a munkálatok dr. Balázs Ferenc főtitkár felügyelete alatt végeztettek, minek befejeztéről annak idején a választmánynak jelentést tett.

Földmivelsügyi miniszter ur öngyméltóságának engedélye folytán telepünkön 3 időszakos méhészeti tanfolyam tartatott és pedig május—junius hóban a földmivész részére s július hóban a vasuti alkalmazottak részére. Az oktatást az egyöntetűség kedvéért a miniszterium rendeletéből Jóth János méhészeti szaktanár végezte, míg a felügyeletet s a tanfolyamok berendezésével járó összes teendőket az elnökség megbízásából dr. Balázs Ferenc főtitkár s részben dr. Ványolós Miklós teljesítették. A tanfolyamok befejezése után a hallgatók a napi 3 korona segélyen kívül egy-egy általuk készített kaptárt és 4 drb. méhészeti eszközt kaptak. A tanfolyamok vizsgája nagy érdeklődés mellett tartatott meg. A vasutasok vizsgáján a földmivelsügyi miniszterium képviselőjében Lipthay Béla cs. és kir. kamarás, min. oszt. tanácsos és Kovács Antal országos méhészeti felügyelő urak is jelen voltak, kik a vizsga eredménye fölött a legnagyobb megelégedésüket fejezték ki.

Igazgató választmányunk a múlt évben 6 választmányi ülést tartott, melyeken főkép a kongresszus és kiállításra vonatkozó ügyekben határoztunk. Résztvettünk az udvarhelyvármegyei méhészet egyesület vándorgyűlésén Szentkeresztbányán. Egyesületünket dr. Balázs Ferenc főtitkár képviselte, ki a kongresszus és kiállítás érdekében fejtett ki nagy agitációt, a minek a sikere meg is lett, mert az udvarhelyvármegyeiek oly szép számban vettek részt a kiállításon s oly nagy készültséggel és nagymennyiségű anyaggal, hogy méltán említhetjük őket az első helyen. A kaptár készítést az elmúlt évben is folytattuk. Eladatott

összesen 94 drb. kaptár 881 K értékben, készlet a most készülő 100 drbbal együtt 160 lesz.

A telepet dr. Balázs Ferenc főtitkár felügyelete, ellenőrzése s utbaigazítása szerint Ványolós Sándor méhészt kezelte. A méhcsaládok száma jelenleg 63, részint országos, részint különféle méretű kaptárakban és kasokban.

Sajnálattal kell megemlítsük, hogy az egymásutáni 3 rossz év méhéseinket nagyon megviselte, a méhcsaládoknak, főképp az Alföldön s azon helyeken, hol az akácból van a főhordás, 70%-a elpusztult. Sikerült ugyan a múlt év őszén a méhek etetésére denaturált cukrot kieszközölni, de sajnos azt is későre úgy, hogy felhasználni már nem igen lehetett. Különben — Isten őrizze meg méhcsaládainkat, a denaturált cukor élvezetétől, mert nincs abba nagy köszönet, amennyiben valószínű, hogy tavasszal, a denaturált cukorral betelelt méhcsaládoknak igen nagy százaléka fog újból elpusztulni.

A «Méhészeti Közlöny» dr. Ványolós Miklós szerkesztésében állott a könyvtárunkat is ő kezelte. A könyvtár 435 műből áll 480 kötetben. Könyvtárunk egy igen érdekes munkával szaporodott «Erdély méhészetének története» c. könyvet, melyet dr. Ványolós Miklós szerkesztő irt meg a kongresszus és kiállítás alkalmából s a melyet egyesületünk adott ki. A mű maga nemében unikum s alapvető munkával vehető egy nagyobb méhészeti munkához s látszik rajta, hogy szerzője ha rövid idő alatt is, de elég alapos és fáradságos munkát végzett, amiért köszönettel tartozunk.

A Méhészeti Közlöny utján 6 külföldi és 8 belföldi lappal állottunk csereviszonyban.

Az egyesületi tagok létszáma 650; ebből 50—100, részint mert a tagsági díjat nem fizette be törölve lesz.

Pénzügyi viszonyaink rendezettek.

Összes bevételünk volt . . . . . 13364.30

Összes kiadás volt . . . . . 12765.47

Pénztári maradvány . . . . . 598.83

Az egyesület összes ingó és ingatlan vagyona 20.000 koronára tehető.

A sok öröm, dicsőség között bánat is érte egyesületünket.

Legelőször kellett volna említenem, hogy egyesületünk egyik alapító tagját Csiki Jánost november hó 8-án rövid szenvedés után a kérielhetetlen halál kiragadta soraink-

ból. Ő volt egyike azoknak, kik ezelőtt 32 évvel lelkesedéssel fogták fel az egyesülés eszméjét s az egyesület mellett annak előhaladása érdekében hosszú időn át küzdött, egy ideig azonban — félreértés miatt — visszavonult s csak a múlt évi kongresszus és kiállítás sikere győzte meg — s hozta vissza körünkbe, de sajnos, rövid ideig. Itt hagyott minket, itt hagyta gyönyörűen berendezett méhesét, melynek mintaszerű berendezésében a kongresszus alkalmával oly sokan gyönyörködtek. Legyen áldott emléke!

És most mélyen tisztelt közgyűlés, adjunk hálát az Istennek, hogy törekvésünket megsegítette és kérjük, hogy oltalmazza meg egyesületünket jövőre is minden veszedelemtől, egyenlenségtől, belső és külső zavaroktól, tartsa meg közöttünk az egyetértést s egymás iránti szeretetet, tartsa meg szeretet elnökünket jó egészségben, hogy bölcs és tapintatos eljárásával egyesületünket tovább vezethesse.

*Dr. Balázs Ferenc*

---

## Első vizsgálat, megfigyelés, lisztelés.

(Március a méhesben.)

Lassan-lassan zöldül ismét a határ; döngicsél a méh, dalol a madár! A márciusi első meleg napsugár mosolygására megelégnék a méhes, lázas tevékenységgel lát a méhész munkája után. A méhek is fürgén röpködve keresik fel a fák duzzadó és itt-ott fakadozó bimbóit, főleg: a somfű és égerfa bordáit, hogy tavaszi himporszükségletüket begyűjlhessék. A völgyben már fesledeznek a virágok is! Az illatos ibolya, hóvirág már megjelentek néhol és nem-sokára követik: a kököresinfélék, a korai barbara, saláta szíronták stb.

Igazán, az öröm hónapja március! Most látja viszont a méhész szeretett méheit a levegőben röpködni! Ha pedig nem mesterkedett, hanem a természetesség alapelveivel megegyezőleg végezte a betelést és hiven örködött a méhek téli nyugalmán, akkor már a teletetés minden veszedelmén túl van. Örvendezzen!

Sok helyen, úgy nálam is, már megtörtént az erősebb családok tisztuló kirepülése. Ahol még késik, ott is hama-

rosan bekövetkezik, hacsak abnormis időket nem hoz március.

Vegyük figyelembe hát a februári tudósításban elmondottakat és azok szerint járjunk el! A tisztulás idejét az egyes családoknál észlelt tüneteket stb. a kaptárajtóra függesztett palára pontosan jegyezzük fel! A halottakat, hulladékot pedig el ne mulasszuk kikaparni. Mindenek felett pedig az élelmikészlet esetleges hiányain igyekezzünk a leírt módon: keretes vagy részben jegecedett mézzel segíteni; nehogy most, éppen a tavasz kezdetén veszítsük el nagyértékű családainkat! Higitott mézet etetni még korai volna, de folyékony és tiszta mézzel most már bátran segíthetünk. Tálcába öntjük és berácsolva, a lépig emelve: (enyhébb napon, vagy szobában) este adjuk a méheknek, fél kg-os adagokban, 3—4 kilót.

Most, a kirepülés előtt, szállítsuk haza a helyben vett méhészcsaládokat.

Mihelyi pedig a hőmérő, szélesenedes időben, legalább — 8 C fokra emelkedik, sietve lássunk hozzá a családok első átvizsgálásához!

De itt is vegyük figyelembe, (amit már sokszor mondtam) hogy azon családokat, amelyek az erőtől duzzadnak, népesek, élénken járnak stb. bolygatni nemcsak főlősleges, hanem tudatlanság is. Igaz, élénken járnak a rabol: családból is a méhek és népeseknek is tünnek fel, de csak valamennyire is gyakorlott méhész azonnal észreveszi a bajt! Tájékozásul ime néhány jel: az ilyen család késő este is jár, majd feltűnő elnéptelenedést mutat, néha (de nem mindig) marakodik, vagy sok az elhullott nép; az idegen méhek nagy tömegekben és a kaptárban ide-oda futkosva lepik el, a lepecsételt méz felnyitása miatt sok viasztörmelék, néha jegecedett méz van alul: a távozó méhek potroha feltűnőleg duzzadt stb. stb. jelek észlelése után nemcsak a rabolt, hanem az összes családokat tanácsos elzárni 1—2 napra, ha a kirabolt eltávolítása után a kölcsönös rablásnak legkisebb jele is mutatkoznék, mert a tavaszi rablás mindennél veszedelmesebb.

Rabolni pedig a gyöngé, anyahibás és anyátlan családokat szokták. A rablók pedig többnyire a mézszegény családok.

Ha tehát a tisztulás megtörtént, ne késsünk a vizsgálattal. A vizsgálat legfőbb tárgya az anya, ill. a liasítás. Ha az zárt soru és már 2—3 lépére terjed, bizonyos, hogy

az anya megfelelő. Ne kutassuk! Menjünk tovább. Ha a fiasítás hézagos és kevés: az anyát kikeressük és (lehetőleg kézzel nem érintve, nagyító alatt) szemügyre vesszük. Ha szárnyai kopottak, lába csonka, vagy hiányos, úgy sem sokra megyünk vele, semmisítsük meg és népét egy jó anyás, de gyöngébb családdal egyesítsük.

Közben a méz- és himpor hiányt a tartalékból kiegészítsük. Így tovább.

Ha pedig nincs közelben (2—3 km) erdő, vagy rom, füz-, égerfa és más himportadó növény: akkor, de csakis akkor, lépekbe öntögetve rakjunk ki lisztfélét (legjobb a zabliszt) némi paprikával és cukorral keverve. A vérhasban szenvedő népen az építmények kicserélésével segítsünk. (Bővebben következőleg!) Az itatókat pedig rakjuk ki.

*Donáth Aladár*

---

## Az elmélet és a gyakorlat szerepe a méhészetben.

— Irta: **Takács Gyula.** —

Bármerre lépünk, bármerre tekintünk is széles e nagy világon a megélhetés megdrágulásának tanubizonyosságait láthatjuk, az erről szóló panaszokat hallgatjuk nap-nap után úgy a hozzánk legközelebb, mint a legtávolabb álló embertársaink körében.

Magunk sem teszünk kivételt. Hiszen lépten-nyomon érezzük ennek a megdrágulásnak nyomasztó terhét.

Nem is csoda. Az embernek, általános műveltsége emelkedésével igényei is emelkedtek. Ma már mások, fokozottabbak úgy szellemi, mint anyagi szükségleteinek követelményei is. Ma már izlésesebben, választékosabban ruházkodunk, mint elődeink, célszerűbben, kényelmesebben, sőt fényűzőbben rendezzük be lakásainkat, kielégítőbben, választékosabban és az egészség követelményeinek megfelelőbben igyekezünk testünket táplálni és mindezekon felül ma már több gondot fordítunk kellő pihenésünkre, szórakozásunkra, testi és szellemi erőnk felfrissítésére is.

A megfelelő határokig, de természetesen éppen csak addig, természetes folyománya ez tudásunk, ismereteink,

tanulmányaink fejlődésének, valamint azok életsorunk célszerű intézésére való befolyásának.

Igy az anyagi javakban nagyobb a szükséglet, ennek megfelelőleg a kereslet is. Több székre, ágyra, íróasztalra, konyhaedényekre, képre, ruhaneműre, stb. van szükségünk, mint elődeinknek. Az emelkedő magasabb társadalmi igényekkel bírós a régiekhez képest kevesebb napenkénti munkaidővel dolgozó munkások alkalmazása következtében az anyagi javak előállításí ára is emelkedett. Ez a körülmény és a fokozottabb kereslet tehát megdrágították az anyagi javak előállításí költségét.

Igaz segített ezen is az emberi ész és leleményesség. De ez a segítség csak mérsékelhette, de nem akadályozhatta meg a megélhetés megdrágulását.

Az előállításí költségek mértéktelen emelkedésének el-lensúlyozására, szabályozására az ember fejlesztette az előállításí mikéntjét, hogy így a termelést kiadóbbá tegye.

A fehérneműek, a felső ruhák anyagát, a vásznat, a szövöetet, a miket régente teljesen kézi erővel készítettek ki, ma már hatalmas és szövövényes szerkezetű gépek gyorsan és nagy mennyiségben állítják elő.

Eszközeink, butoraink, ékszereink előállításí költségeit a nagy mennyiségben való gyártással, a termelés fokozásával igyekezünk csökkenteni és az azok előállításával járó foglalkozásunkat a megváltozott viszonyoknak megfelelően jövedelmezővé tenni.

Igy van ez az ipar terén. De így van ez az őstermelés, a mezei gazdálkodás terén is.

Elmúlt már az a paradicsomi állapot, amikor csak be kellett vetnünk az úgy, ahogy feltört földet és learatnunk róla a rajta megtermett «életet», hogy necsak lerázhassuk magunkról a megélhetés gondjainak súlyát, hanem vidám életet biztosíthassunk magunknak és hozzátartozóinknak.

Emelnünk kell a föld jövedelmét is, hogy az a föld értékének emelkedésével lépést tudjon tartani és hogy egyáltalában el tudja tartani azokat, akik megművelésével foglalkoznak.

Ősapáink földművelés módja ma már nem adja meg a megváltozott viszonyoknak megfelelő jövedelmet. Fejlesztteni, tökéletesíteni kellett tehát azt is.

Amely földdarab azelőtt könnyedén, kevés munkával sokaknak biztosított gondtalan életet, ma már csak kevesebb embernek és csak megfeszített munkával adja meg



ugyanazt a — természetesen aránylagos — fokát a jómódnak, amelyet az elődök élveztek.

Törekedni kellett és folytonosan, sőt fokozott erővel törekedni kellett arra, hogy ugyanazon földdarabon minél többet, minél jobb minőségben és minél jutányosabban termelhessünk.

Ez természetes is. Hiszen ez a haladás, ez a fejlődés!

Kényszerít reá bennünket a parancsoló szükségszerűség és hála az Egek Urának elősegít a fejlődésben az ember természetében rejlő tudás vágya.

Nincs okunk tehát a kishitűségre, nincs okunk a kétségbeesésre!

A kutató ész ma már nem elégszik meg a pusztá ténynyel. Nem elégszik meg annak megállapításával, hogy mi és hogyan történt, hanem vizsgálja azt is, hogy miért történt úgy. Keresi annak okát, a következményekben az okozati összefüggést s az eredményeket a saját javára, céljainak előmozdítására iparkodik felhasználni. Amennyire csak erre képes, beavatkozik a természet titkaiba, ellesi azok törvényeit megfigyelések, kísérletezések útján.

A gazdálkodó ember is manapság már csakis ezen az úton tud megfelelő eredményeket elérni. Csakis ezen az úton képes létfenntartási küzdelmét a lehetőséghez képest könnyebbiteni.

Igy van ez minden téren.

Hogy boldogúlhasson, hogy megfelelő eredményeket érhessen el bármely téren az ember, arra a legelsőrendű kíváncsi manapság, hogy azt, amivel foglalkozik, úgy elméletileg, mint gyakorlatilag alaposan ismerje. Csak így fogja munkálkodását, fáradozását a fejlődő igények alapján megkívánt siker kísérni.

Igy van ez a méhészet terén is.

A méhész-gazdálkodás is nagyobb készültséget, több oldalú tudást követel ma, mint régebben.

A régi mód szerinti méhészkedés, amely csak a rajoknak a kasokba való befogadásából és ősszel a nehezebb, gazdagabb családok lekénezéséből vagy a legjobb esetben kidobolásából, ezenkívül a mézkészletnek a lépépítménynyel együtt való elvevéséből állott, ma már nem vezet eredményre. Az ekként méhészkedő gazda nemcsak hogy nem tudja kihozni a gazdálkodásába fektetett tőke ma már megkívánható kamatait, hanem munkája célszerűsége tekintetében is messze elmarad a korral haladó gazdatársaitól.

A földművelés tökéletesedésével, a földnek fokozottabb és célszerűbb kihasználásával, az erdők irtásával, a rétek fellőrésével, a szántóknak az aratás után való hamaros felszántásával rendkívül megcsappant a virágok mennyisége. Nem oly dús, nem olyan terített már számukra a természet asztala, mint a milyen régente volt.

Nemcsak ezen kell már méheinknek segítenünk, hanem, hogy a rendelkezésünkre álló virányt kellőleg kihasználhassák hogy a saját létfenntartásukra szükségeseken felül a mi számunkra is gyűjthessenek valamit kellőleg elő is kell készítenünk őket.

Vagyis úgy kell irányítanunk méhesaládaink fejlődését, hogy éppen akkorára rendelkezzenek a legnagyobb munkaerővel, amikor arra szükség van, amikor annak előnyös kihasználására megfelelő mód és alkalom kínálkozik. Csak akkor tudjuk a méhlegelőt megfelelően kihasználni, ha a mikor legdúsabb a természet asztala, a méhesaládok is a legnagyobb munkaerővel bírnak a rendelkezésükre álló nektár behordására.

Ez a segítség még mindig nem elég. Hogy minél megfelelőbb eredményeket érhessünk el, segítenünk kell a méheknek rövidke életük egyéb fázisaiban is.

Egyszóval, foglalkoznunk kell ma már méheinkkel minél behatóbban. Sőt a velük való közvetlen foglalkozásunkon kívül irányítanunk kell életkörülményeinket is, hogy megfelelő jövedelmet biztosíthassunk magunknak is.

Ennek elérésére okvetlenül meg kell szereznünk a megfelelő elméleti ismereteket, mert ezek nélkül nem tudhatnánk, hogy hol szükséges az a bizonyos irányítás, hogyan eszközöljük azt az irányítást és hogy milyen eredményeket várhatunk tőle. Az elméleti ismeretek nélkül nem ismernők az okot, nem tudnánk a kivétel módját, nem jelölhetnénk ki magunknak az elérendő vagy elérhető célt.

Sőt elméleti ismereteinknek meglehetősen kifejlődötteknek is kell lenniök, mert hiányos felületes elméleti ismeretekkel csak tapogatózdanánk a sötétben, a szürke ismeretlenségben és igen sokszor haszon helyett kárt okoznánk önmagunknak.

Ne higyjük azonban, hogy az elméleti ismeretek önmagukban is már elégségesek. Az elméleti ismeretek mellett gyakorlati tudásra is van szükségünk.

Nem elégséges tudnunk azt, hogy mikor mit kellene csinálnunk, hanem gyakorlatilag helyesen fel kell ismerni.

tudnunk a beavatkozás helyes időpontját. Tudnunk kell azt, hogy mikor mit kell csinálnunk és hogy azt a mi miként lehet a legcélszerűbben eszközölnünk.

Nem elég elméletileg tudnunk azt a tételt, hogy ha a méhcsalád megfelelőleg felszaporodik, akkor megoszlik, beáll a családi szaporodás esete, megrajzik, hanem gyakorlatilag fel kell tudnunk ismerni azt az időpontot is, a mikor a rajzás bekövetkezik, mert különben nem tudnánk a megfelelő előkészületeket megtenni és el is szalasztanánk a rajt.

Nem elég elméletileg ismernünk azt, hogy hogyan lehet a rajokat befognunk, hanem gyakorlatilag is ismernünk kell a rajbefogás módjait is.

Az illetőnek a köz érdekében való szíves engedelmével, anélkül hogy emiatt szorgalmára, iparkodására, de különösen rátermettségére a legcesekélyebb árnyék is eshetnék, legyen szabad a következő esetet példaként felhoznom.

(Folyt. köv.)

---

## Ország részünk 1912-ik évi méhtenyésztése.

— Irta: **Donáth Aladár**, méhészeti szaktanító. —

Ha megfáradtál korunk túlhajtott realizmusának tetekben sokszor oly szegény hivei között, ha a tudatlanok szemedbe vágják: «a méhészet nem tudomány», ha ideális lelked álmaid az emberi dolyfősség durva keze tépte meg: jöjj hozzám! — Én megtanítlak lelkesedni és felejtetni.

A mezőgazdaság költészetének virággal ékes mezejére vezettek nyájas olvasó! Ország részünk 1912. évi méhtenyésztéséről szölok. S ha kevés virágot találsz az éggel ölelkező bércek ormain s a lünderi szépségű völgyek ölében, ha itt-ott egy-egy mélabús akkord üti is meg fütedet, ha az itt örökké szárnyaló dal most fájóbb és az egyszerűségükben is oly elragadóan szép aratóleányok ajakán, ha szomorubb is a csüggedten járó méhsereg zsolozsmája: mégis szivedhez találtnak a bús áriák; fel tudsz melegedni a véráztatta szent rögök között, mert úgy is: «Szomoruan szól a magyar nóta».

Szomoruan, de a szivekhez! Meggyőző, lebilincselő,

ellenállhatatlan, páratlan és mindeneket meghódító bűbájos erővel! És ez, ama csodálatos varázserő: a dalnak ereje, mely a bús magyarokból titánokat nevelt! Titánokat, kik a szenvedések között megedződve és «Megfogyva bár, de törve nem!» soha, a dalnak szárnyalásain nagy tettekre fellelkesülének.

A lelkesedés pedig világsodákat művelve hirdette: nagy tettekre csak egy dalos nemzet képes!

Es erre a dalos nemzetre, az 1912. év nehéz megpróbáltatásokat hozott: nemcsak «Elhulltanak legjobbjaink a hosszú harc alatt», hanem mezőgazdaságunkra is istencsapásként nehezedett az ég bőséges áldása!

Hullott az eső, augusztustól, a végtelen időkig. Nektárképződésre alkalmas idő alig volt. Nemcsak a tavaszi fagyok tették tönkre a méhészt reményét: az akácvirágot, hanem az őszi esőzések miatt az országrészünkben annyira fontos tisztesfü és sarju virágtengerével a buja növényzet is az esőhozta oceánok martaléka lett. Elveszett! Él, a gazdára és méhészre egyaránt. És most siratja a gazda, siratja a méhészt: «Sir az egész Magyarország»...

Valamint az 1911-ik esztendőnek örökké felejthetetlen jelensége marad a rajbőség, úgy az 1912-iket a mézszegénység teszi emlékezetessé. Ahol sok gyermek van, ott hamar is elfogy a kenyér! A rajbőséges év decemberre magát őszben feledvén, végig bunda nélkül járt hegyeink között: még a méhek is elég gyakran pajzánkodtak az őreggel.

1. *Az 1912-ik január hava* is hó nélkül kezdte és enyhén folytatta 7-ig, de csak azért, hogy aztán 22 C fokos hidegben járjon néhány napig. Majd szeszélyeskedni kezdett. 11., 12. és 14-ik napjain hozott rengeteg havat, már 27-én a déli szelek szárnyaira kapta és elvitte. Fájlaltuk.

2. *Február aztán*, régi természetéhez hiven, röviden végzett a téllal. Hivogatta, csalogatta a korai tavaszt és szavára itt-ott, a völgyekben, még a «Tömösi szoros» déli oldalain is, tavasz támadt: virágos fákat láthattak az útzók. Szóval telünk elég enyhe lefolyású volt.

3. *Annál szeszélyesebben kezdette március*, a tavasz futárja. Csapadékos napjai voltak: 2., 4., 7., 9., 10., 11., 17., 18., 19., 21., 24. és 29. zivatarokkal váltakozva. A hőmérő fagypontra alá süllyedt 13-án. Dér jelentkezett: 13., 14. és 15-én. Mégis, a maximális meleg 27-én 19 C fokot ért el. Méhjárás volt 25 napon.

A bibor táthanuf (Lunirum purpuneum) legtöbb helyen virágozni kezdett 14-én, az illatos ibolya (Viola odonata) 16-án, az orvosi kankalin (Primula officinális) 16-án, a balzsamos jegenye (Populus balsamifera) 17-én, a pettyezetett gálna (Pulmanania officinális) 25-én, a piszke (Ribes grossularia L.) 33-án.

Sulyapadás volt a mérlegen álló D. kaptárban 1 kg. 520 gr., az orsz. kaptárban 2 kg. 100 gr.

4. *Április* pedig, mint jegyzeteim után híven közlöm, szeszélyesebb volt a szépségének tudatában lévő leánykánál is. Káros nemcsak a növényzetre, hanem a méhekre is. Sok fiasítás kárbaveszett!

Szeles napok voltak: 9—12-ig és 14., 16., 24. Zivatárosak: 6., 10. és 13. Csapadékosak: 3., 9., 10. és 13. Fagyosak: 3., 5 és 12. Méhjárás volt 26 napon.

Sulyapadás volt: a D. kaptárban 1 kg. 380 gr., az orsz. kaptárban 1g. 575 gr. Sulynövekedés volt: a D. kaptárban 350 gr. az orsz.-ban 190 gr.

5. *Nem igen volt kedvezőbb a virágos menyasszony: május* sem, mivel nemcsak sok zivatart és csapadékot, hanem egy szomorú emlékű ciklont is hozott országrészünkre, mely — sajnos — egy szinmagyar és virággzó községünket tette semmivé! Okát a május 1-én megjelent és 3-án szétszóródott napfolt következtében fellépő erőhatásnak tulajdonítják.

Ha kedvező is volt május a növényzet fejlődésére, káros volt sok helyen a méhekre. Káros, főleg azért, mert a melegebb tájakon már jelentkező akácvirág sok helyen az éjjeli fagyok martaléka lett s mi több: a fiasításból is sok ment tönkre.

Csapadékos májusi napok voltak: 7., 10., 11., 12., 16., 17., 18., 19—28-ig. Zivatárosak: 10., 17., 19. és 26. Fagy szörványosan és ismételten jelentkezett, főleg az északi és keleti részen.

Méhjárás volt 30 napon. Sulyapadás volt: a D. kaptárban 1 kg. 960 gr., az orsz.-ban 2 kg. 300 gr. Sulynövekedés volt: a D. kaptárban 10 kg. 780 gr., az orsz.-ban 7 kg. 440 gr.

(Folyt. köv.)

## Méhészeti szaktanitók kerületi beosztása.

I. K. *Deák Imre*. Esztergom, Pest-Pilis-Solt Kiskun és Tolna vm. Esztergom, Budapest, Kecskemét, Cegléd, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Nagykőrös, Szentendre, Vác és Szekszárd városok. *Székhely*: Kalocsa.

II. K. *Tóth János*. Csongrád, Bács-Bodrog és Baranya vm. Szeged, Hódmezővásárhely, Szentes, Szabadka, Újvidék, Zombor és Pécs városok. *Székhely*: Szeged.

III. K. *Körmendy József*. Somogy, Zala és Vas vm. Kaposvár, Nagykanizsa, Zalaegerszeg, Kőszeg és Szombathely városok. *Székhely*: Kaposvár.

IV. K. *Palaky Béla*. Győr, Komárom, Fejér és Veszprém vm. Győr, Komárom, Székesfehérvár, Pápa és Veszprém városok. *Székhely*: Pápa.

V. K. *Valló János*. Sopron, Moson, Pozsony, Nyitra és Bars vármegye. Sopron, Kismarton, Ruszt, Pozsony, Bazin, Modor, Nagyszombat, és Szentgyörgy, Érsekújvár, Nyitra, Szakolca, Kőrmöcbánya, Léva és Újbánya városok. *Székhely*: Pozsony.

VI. K. *Jankovics Endre*. Trencsén, Turóc, Árva, Liptó és Zólyom vm. Trencsén, Besztercebánya, Breznóbánya és Zólyom városok. *Székhely*: Stubnyafürdő.

VII. K. *Pomekács Mihály*. Szepes, Sáros, Abauj Torna és Gömör vm. Gölnicbánya, Igló, Késmárk, Leibic, Lőcse, Ó-Lubló, Poprád, Szepesbéla, Szepesolaszi, Szepesváralja, Bártfa, Eperjes, Kiszeben, Kassa, Dobsina, Jolsva, Nagy-rocze, Rimaszombat, és Rozsnyó városok. *Székhely*: Igló.

VIII. K. *Kiszely Ede*. Hont, Nograd, Heves, Borsód és Jász-Nagykun-Szolnok vm. Selmec és Bélabánya, Korpona, Losonc, Eger, Gyöngyös, Miskolc, Jászberény, Kisujszállás, Mezőtúr, Szolnok és Turkeve városok. *Székhely*: Eger.

IX. K. *Rózsa János*. Zemplén, Ung és Szabolcs vm. Sátoraljaujhely, Ungvár és Nyíregyháza városok. *Székhely*: Sárospatak.

X. K. *Forgách Lajos*. Hajdu, Bihar és Békés vm. Debrecen, Hajdu-Böszörmény, H.-Nánás, H.-Szoboszló, Nagyvárad és Gyula városok. *Székhely*: Nagyvárad.

XI. K. *Nagy Géza*. Bereg, Máramaros, Ugocsa és Szatmár vm. Beregszász, Munkács, Máramarossziget, Szatmárnémeti, Felsőbánya, Nagybánya és Nagykároly városok. *Székhely*: Szatmárnémeti.

XII. K. *Donáth Aladár*. Szilágy, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Kolozs és Torda-Aranyos vm. Szilágysomlyó, Zilah, Dés, Szamosujvár, Beszterce, Kolozsvár, Kolozs és Torda városok. *Székhely*: Kolozsvár.

XIII. K. *Nemes Győző*. Maros-Torda, Udvarhely, Csik és Háromszék vm. Marosvásárhely, Szászrégen, Székelyudvarhely, Csikszereda, Kézdivásárhely, és Sepsiszentgyörgy. *Székhely*: Sepsiszentgyörgy.

XIV. K. *Hránaky Béla*. Szeben, Kis- és Nagyküklő, Fogaras és Brassó vm. Nagyszeben, Szászsebes, Erzsébetváros, Medgyes, Segesvár, Fogaras és Brassó városok. *Székhely*: Nagyszeben.

XV. K. *Valló Zoltán*. Alsófehér, Hunyad és Krassó-Szörény vm. Abrudbánya, Gyulafehérvár, Nagyenyed, Vizakna, Déva, Hátszeg, Szászváros, Vajdahunyad, Karánsebes és Lugos városok. *Székhely*: Gyulafehérvár.

XVI. K. *Nagy János*. Temes, Torontál, Csanád és Arad vm. Temesvár, Versec, Fehérléplom, Páncsova, Nagybécskerék, Nagykikinda, Makó és Arad városok. *Székhely*: Temesvár.

---

## Szerkesztői üzenetek.

**Sütő I. urnak, N.-Kászon.** A kért munkák közül ajánlhatjuk: Ambrázi B. br.: A méh. Grand-Kováts: A méhészetől. Albu: Méhészeti Kalauz. Sütér K.: A méh és világa stb.

**Pap G. urnak, H.-Nánás.** 1. Bárki. 2. Ez a lap ilyenekre — multjára és céljára tekintve — nem vállalkozik. 3. Illet nem ismerünk.

**Sándor P. urnak, P.-Topa.** 1. Telepünkön készül. 2. S ívesen közöljük, ha beválik. Tessék beküldeni.

---

**TARTALOM:** Egyesületi élet. Dr. Balázs Ferenc. — Első vizsgálat, megfigyelés, lisztelés. Donáth Aladár. — Az elmélet és a gyakorlat szerepe a méhészetben. Takács Gyula. — Országrésztünk 1972-ik évi méhtenyésztése. Donáth Aladár. — Méhészeti szaktanítók kerületi beosztása. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

**Keretlécet** három oldalon meggyalulva, 5 kgrmos postacsomagokban, 130 cm. hosszúságtól lefelé bármily méret szerint feldarabolva, 3 korona 80 fillérért bárhova bérmentve szállít **Cseh Gáspár** fűrészmester (Török utóda) *Gelencén* (Háromszékmegye). Nagyobb megrendelések a legjutányosabb árban vasúton küldetnek el. 2-2

**Több bronz-, ezüst- és aranyéremmel kitüntetve!**

A huszadik század legelőnyösebb és legkönnyebben kezelhető kaptára a **DUNDLER-féle**

## **váltórendszerű kaptár,**

mely közös röpdeszán, közös röpnyílással és 15 különböző változatban használható.

**Előnyei:** 1. Röpnyílás tetszés szerint alkalmazható, alsó, középső, vagy felső. 2. Erőteljes törzs állítható elő az akácvirágzásra, mely gazdag mézelés biztosítéka. 3. Hannemam rác nélkül is lehet mézeltetni, külön mézkamrában. 4. A rajzást könnyű módon meg lehet a váltó segítségével akadályozni. 5. Könnyen lehet műrajt készíteni. 6. Bármikor lehet új anyát neveltetni anélkül, hogy előbb a régi anyát megölnénk. 7. A pergetéskor a méhek a váltó segítségével a mézkamarából eltávolíthatók anélkül, hogy a sepréssel törni kellene őket, tehát a méz elszedésekor nincs többé méhszúrás. 8. Ugyancsak az álynyai törzsek is eltávolíthatók a lépekről, tehát nem szükséges a méhesből elhurcolni

ismertetés és árlappal díjtalanul szolgál:

**DUNDLER KÁROLY, Gyulán**

2-3

Kórház-utca 20. sz.

**Az adómentes** nyerscukorral való etetéstől általános a méhcknél a vérhas. *Ezért igazgatóságunk elhatározta, hogy kizárólag etetési célra tiszta színmézet leszállított áron ad el, de csak méhészeknek.* Amíg a készlet tart, kifogástalan világossárga mézből 5 kilót, postán csinos bádobdönben 6.50 K küldünk. Akinek tehát csak később lesz szüksége a mézre, az küldjön be előteget s írja meg, hogy mennyit kíván és mikor szállítsuk.

**"Méh"** magyar méhészek értékesítő szövetkezete,  
Budapest, V. ker., Váci-út 108. sz. :-: